X kadencja

SEJM RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

KANCELARIA SEJMU
Biuro Komisji Sejmowych

PEŁNY ZAPIS PRZEBIEGU POSIEDZENIA

■ **Komisji do Spraw Kontroli Państwowej (nr 4)**

z dnia 28 grudnia 2023 r.

Pełny zapis przebiegu posiedzenia

Komisji do Spraw Kontroli Państwowej (nr 4)

28 grudnia 2023 r.

Komisja do Spraw Kontroli Państwowej, obradująca pod przewodnictwem posła **Marka Sawickiego (PSL-TD)**, przewodniczącego Komisji, zrealizowała następujący porządek dzienny:

– rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych rządowego projektu ustawy budżetowej na rok 2024 (druk nr 125) w zakresie części budżetowej 07 – Najwyższa Izba Kontroli.

W posiedzeniu udział wzięli: **Marian Banaś** prezes Najwyższej Izby Kontroli wraz ze współpracownikami.

W posiedzeniu udział wzięli pracownicy Kancelarii Sejmu: **Tadeusz Cieśluk**, **Tadeusz Oset** – z sekretariatu Komisji w Biurze Komisji Sejmowych.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dzień dobry państwu.

Otwieram posiedzenie Komisji do Spraw Kontroli Państwowej.

Stwierdzam kworum.

Czy są uwagi do porządku dziennego posiedzenia? Nie widzę. Stwierdzam, że porządek dzienny posiedzenia został przyjęty.

Przystępujemy do realizacji porządku obrad: rozpatrzenie i zaopiniowanie dla Komisji Finansów Publicznych rządowego projektu ustawy budżetowej na rok 2024 (druk nr 125) w zakresie części budżetowej 07 – Najwyższa Izba Kontroli: – dochody i wydatki z zał. nr 1 i 2. Proszę przedstawiciela Najwyższej Izby Kontroli o przedstawienie części budżetowej 07. Pan prezes? Bardzo proszę.

Prezes Najwyższej Izby Kontroli Marian Banaś:

Panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, projekt budżetu został opracowany w oparciu o rozporządzenie ministra finansów z 21 marca 2022 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej z uwzględnieniem nowelizacji z 10 lipca 2023 r., a także z uwzględnieniem wskaźników makroekonomicznych określonych w założeniach do projektu budżetu państwa na rok 2024, oraz o ustawę z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli.

W doręczonym państwu materiale przedstawione zostały szczegółowe informacje dotyczące projektu budżetu Najwyższej Izby Kontroli na 2024 r. Projektując budżet NIK na 2024 r., przyjęto następujące założenia: utrzymano stan zatrudnienia na poziomie 1701 etatów, uwzględniono wskazany przez Ministerstwo Finansów średnioroczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych 6,6%, zaplanowano wzrost funduszu wynagrodzeń o 37,23% w związku z systematycznie od lat postępującą pauperyzacją zarobków kontrolerów. Do wyliczenia wysokości składek z tytułu członkostwa w międzynarodowych organizacjach zrzeszających najwyższe organy kontroli przyjęto średnioroczny kurs walutowy w wysokości 4,70 zł za euro w poszukiwaniu rozwiązań oszczędnościowych.

Szanowni państwo, na 2024 r. zaplanowano wydatki w kwocie 498 mln 496 tys. zł, realnie po uwzględnieniu średniorocznego wskaźnika inflacji 6,6% będzie to tylko wzrost o 28,3%. Dochody zostały zaplanowane w kwocie 626 tys. zł, co stanowi zmniejszenie o 16,4% w stosunku do planu roku bieżącego. Przyjęte wskaźniki oraz założenia mają na celu przede wszystkim: kontynuację realizacji celów określonych w przyjętej strategii

Najwyższej Izby Kontroli na lata 2021–2024, realizację najważniejszych przedsięwzięć remontowo-inwestycyjnych warunkujących utrzymanie w należytym stanie majątku Skarbu Państwa oraz poprawę pracy pracowników, utrzymanie dyscypliny wydatków w poszukiwaniu rozwiązań oszczędnościowych mających na celu gospodarną konstrukcję projektu budżetu, utrzymanie aktywnej działalności izby na forum INTOSAI i EUROSAI oraz kontynuowanie współpracy z innymi międzynarodowymi organizacjami kontrolnymi, realizację budżetu w układzie zadaniowym w zakresie funkcji 1 zadanie 1.7 dotyczące działalności kontrolnej – ocena działalności organów administracji publicznej, Narodowego Banku Polskiego oraz jednostek organizacyjnych wydatkujących środki publiczne z punktu widzenia ustawowych kryteriów NIK.

O szczegółowe omówienie zaplanowanego budżetu na rok 2024 poproszę dyrektora generalnego dra Jarosława Melnarowicza.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję, panie prezesie.

Bardzo proszę, panie dyrektorze.

Dyrektor generalny Najwyższej Izby Kontroli Jarosław Melnarowicz:

Szanowny panie przewodniczący, szanowni państwo, panie i panowie posłowie, mam zaszczyt zaprezentować projekt budżetu na rok 2024 dla części 07 – Najwyższa Izba Kontroli. Projekt opracowano zgodnie z: Konstytucją Rzeczypospolitej Polskiej z 2 kwietnia 1990 r., ustawą z 23 grudnia 1994 r. o Najwyższej Izbie Kontroli, ustawą z 27 sierpnia 2009 r. o finansach publicznych, rozporządzeniem ministra finansów z 2 marca 2010 r. w sprawie szczegółowej klasyfikacji dochodów, wydatków i przychodów, rozporządzeniem ministra finansów z 21 marca 2022 r. w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej.

Projekt budżetu część 07 – Najwyższa Izba Kontroli na rok 2024 został skonstruowany w oparciu o wytyczne Ministerstwa Finansów, jak i przyjęte założenia, czyli: stan zatrudnienia utrzymano na niezmienionym poziomie, tj. w liczbie 1701 etatów, przyjęto średnioroczny wskaźnik wzrostu cen towarów i usług konsumpcyjnych na poziomie 6,6%, założono wzrost funduszu na wynagrodzenia o 37,23% w stosunku do kwoty ujętej w ustawie budżetowej na 2023 r., dodatkowo wzrost na wynagrodzenia o 211 tys. zł w związku ze skutkami finansowymi wynikającymi ze zmiany przepisów dotyczących wynagrodzenia pracowników medycznych.

Do wyliczenia wysokości składek z tytułu członkostwa w międzynarodowych organizacjach zrzeszających najwyższe organy kontroli przyjęto średnioroczny kurs walutowy 4,7 zł za euro oraz w nawiązaniu do przekazanego 12 lipca 2023 r. projektu budżetu Najwyższej Izby Kontroli na rok 2024 dokonano autopoprawki zgodnie z wytyczną ministra finansów zawartą w piśmie z 14 lipca bieżącego roku, dotyczącą podstawy naliczenia kwoty odpisów na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych. Podstawa zmieniła się z przeciętnego wynagrodzenia miesięcznego w gospodarce narodowej w drugim półroczu 2021 r., czyli z kwoty 5104 zł 90 gr, na prognozowane przeciętne wynagrodzenie miesięczne w gospodarce narodowej w drugim półroczu tego roku, czyli na kwotę 6474 zł.

Przyjęte wskaźniki oraz założenia mają na celu przede wszystkim: zapewnienie warunków do realizacji statutowych działań, w szczególności związanych z procesami kontrolnymi, realizację ważnych przedsięwzięć remontowo-inwestycyjnych warunkujących poprawę pracy pracowników oraz utrzymanie w należytym stanie majątku Skarbu Państwa oraz aktywną działalność izby na forum INTOSAI i EUROSAI, a także współpracę z innymi międzynarodowymi organizacjami kontrolnymi.

Szanowni państwo, przejdę teraz do omówienia części dochodów. Projekt budżetu Najwyższej Izby Kontroli na 2024 r. zakłada, że łączna kwota dochodów wyniesie 626 tys. zł, co stanowi zmniejszenie o 16,4% w stosunku do kwoty określonej w ustawie budżetowej na rok bieżący. Najwyższa Izba Kontroli zakłada uzyskanie dochodów ze źródeł stałych i zmiennych. Stałymi źródłami dochodów, podobnie jak w latach poprzednich, będą wpływy z czynszów za wynajem lokali oraz ze sprzedaży dwumiesięcznika „Kontrola Państwowa”. Pozostałe pozycje mają charakter zmienny. Ich określenie na etapie konstruowania budżetu ma charakter szacunkowy w oparciu o uśrednienie danych z lat

ubiegłych. Są to przede wszystkim uzyskane odszkodowania od ubezpieczycieli z tytułu szkód losowych i awarii, jak również wyegzekwowane kary umowne z tytułu nieprawidłowości w realizacji dostaw umów z dostawcami oraz odsetki.

Zmniejszenie planowanych w 2024 r. dochodów wynika przede wszystkim ze zmniejszenia w stosunku do 2023 r. wpływów ze sprzedaży składników majątkowych. W 2024 r. nie planujemy już sprzedaży telefonów komórkowych. Zmniejszenie kwoty dochodów planowanych w § 094 – wpływy z rozliczenia zwrotów z lat ubiegłych, pozycja ta charakteryzuje się nieprzewidywalnością, stąd jej szacunkowy charakter. Ponadto w latach 2021–2022 odnotowano mniejszą niż zakładano realizację planu w tym paragrafie. Szczegółową strukturę dochodów prezentuje tabela nr 1 na str. 2, natomiast opis dochodów znajdą państwo na str. 1 i 2 przesłanego projektu.

Przechodząc do części wydatków – szanowni państwo, w projekcie budżetu NIK na rok 2024 zaplanowano wydatki w wysokości 498 000 496 tys. zł, które w stosunku do roku 2023 nominalnie są wyższe o 36,8%, to jest o 134 000 150 tys. zł, natomiast realnie po uwzględnieniu średniorocznego wskaźnika inflacji stanowią 128,3% planu finansowego do roku bieżącego. Szczegółowe zestawienie planowanych wydatków w układzie paragrafów i procentowy wzrost stawek w porównaniu do budżetu na 2023 r. zawierają załączniki nr 1 na str. 19 przedłożonego projektu.

Natomiast w tabeli nr 4 na str. 4 przedstawiono strukturę planowanych wydatków bieżących i majątkowych. Największy udział w strukturze wydatków bieżących w Najwyższej Izbie Kontroli – 78,5% – stanowią wydatki na wynagrodzenia oraz pochodne od wynagrodzeń. Pragnę zwrócić uwagę, że do tej grupy wydatków zaliczamy wynagrodzenia osobowe pracowników, dodatkowe wynagrodzenia roczne, a także składki na ubezpieczenia społeczne i składki na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy. Uwzględniony w projekcie budżetu nominalny wzrost Funduszu Wynagrodzeń o 85 000 873 tys. zł, tj. 37,2%, w stosunku do ustawy budżetowej na rok 2023 wynika z przyjętych założeń wzrostu wydatków na wynagrodzenia w stosunku do planu według ustawy budżetowej na rok 2023 oraz wzrostu w związku ze skutkami finansowymi wynikającymi ze zmiany przepisów dotyczących wynagrodzenia pracowników medycznych o kwotę 211 tys. zł. Założony procent wzrostu funduszu na wynagrodzenia, tj. 37,2%, został ustalony na podstawie przeprowadzonej w 2022 r. analizy wynagrodzeń osobowych pracowników w sektorze publicznym zatrudnionych m.in. w urzędach centralnych, sądownictwie, administracji publicznej oraz prognozowanego wzrostu przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2024 r. Na podstawie informacji o średnim wynagrodzeniu brutto na 143 stanowiskach, w tym 47 stanowiskach kierowniczych i 96 stanowiskach niekierowniczych, ustalono, że średnie wynagrodzenie brutto w badanych jednostkach jest wyższe od średniego wynagrodzenia brutto w NIK o 27,53%.

Założenia i uwarunkowania projektu budżetu państwa na 2024 r. prezentują scenariusz makroekonomiczny, w którym przewidywany wzrost przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej w 2024 r. wynosił 9,7%. Uwzględniając jednak postępującą inflację, która w listopadzie 2023 r. według danych GUS rok do roku wyniosła 6,6%, to realne zwiększenie Funduszu Wynagrodzeń wyniesie tylko o 30,6%, a mając na uwadze zamrożenie płac pracowników sfery budżetowej od 2009 r. do 2018 r., będzie to próba i tak niepełnego dorównania, gdyż w tym czasie wynagrodzenia w gospodarce narodowej wzrastały średnio o 4,35%.

Ponieważ szczegółowe uzasadnienie zaplanowania konieczności wzrostu wynagrodzeń w takim kształcie niejednokrotnie bardzo wyczerpująco prezentował już pan przewodniczący zarządu głównego związków zawodowych pan Tomasz Kaczyński, tak na kolegiach NIK, jak i na komisjach sejmowych i senackich, nie chcąc się powielać, przejdę do omówienia projektu na dodatkowe wynagrodzenia roczne, na wypłatę których zaplanowano kwotę 16 000 930 tys. zł, co stanowi nominalnie 110,9% wydatków planowanych w roku bieżącym. Środki wyliczono zgodnie z zasadami określonymi w ustawie z 12 grudnia 1997 r. o dodatkowym wynagrodzeniu rocznym dla pracowników sfery budżetowej.

Planowana w 2024 r. kwota do odprowadzenia z tytułu składek na ubezpieczenie społeczne i składek na Fundusz Pracy oraz Fundusz Solidarnościowy wynosi

59 000 805 tys. zł i jest wyliczona zgodnie z obowiązującym wskaźnikiem w wysokości 19,64%. Zwiększenie o 17 000 108 tys. zł w stosunku do roku 2023 jest bezpośrednio związane z zaplanowanym wzrostem funduszu na wynagrodzenia. Szczegółowe uzasadnienie zaplanowanych wydatków na wynagrodzenia znajdą państwo na str. 4–10 przekazanego państwu projektu budżetu.

Druga co do wartości grupa wydatków to grupa wydatków bieżących jednostki, mieszcząca się w § 4000. Są to planowane wydatki ściśle związane z bieżącym funkcjonowaniem jednostki i swoim zakresem obejmują dziesięć pozycji planu wydatków, w tym m.in. materiały i wyposażenie, środki żywności, energia, usługi zdrowotne, usługi, pozostałe usługi remontowo-konserwatorskie obiektów zabytkowych, usługi obejmujące tłumaczenia, wykonanie ekspertyz, analiz i opinii, opłaty z tytułu zakupu usług telekomunikacyjnych oraz opłaty za administrowanie i czynsze za budynki, lokale i pomieszczenia garażowe. Łącznie w tej grupie planuje się wydatki na poziomie 53 000 361 tys. zł, co stanowi 10,7% wszystkich zaplanowanych wydatków.

Zwiększenie o 16 000 613 tys. zł w stosunku do kwoty założonej w ustawie budżetowej na rok bieżący wynika w szczególności z postępującej inflacji, która powoduje wzrost cen m.in. energii elektrycznej czy cieplnej. Zwiększenie planowanych wydatków jest niezbędne z uwagi w szczególności na takie okoliczności jak spadek mocy przerobowych rafinerii działających w Europie, wzrost cen ropy naftowej oraz znaczne ograniczenie eksportu paliw przez Chiny, a także inwazja Rosji na Ukrainę i sankcje nałożone na agresora przez państwa europejskie, które wpłynęły na notowania surowców i spowodowały perturbacje na rynku. Aktualna sytuacja gospodarcza – nieustępująca inflacja, problemy dotyczące gwałtownego wzrostu cen oraz związane z tym pogorszenie sytuacji ekonomicznej wykonawców – wymaga zapewnienia wyższych środków na realizację planowanych zadań. Nie bez znaczenia dla planowanych wydatków w tej grupie jest konieczność zabezpieczenia środków na wprowadzenie zmian w wysokości wynagrodzenia należnego wykonawcom w przypadku wzrostu płacy minimalnej, wzrostu cen materiałów czy zwiększenia kosztów związanych z realizacją zamówienia.

Na 2024 r. zaplanowano również wymianę laptopów zakupionych w latach 2018–2019. Zgodnie z pięcioletnim cyklem wymiany zakupionych zostanie 450 sztuk laptopów, na co zaplanowano wydatkowanie 3 000 tys. zł. Konieczność odnowienia subskrypcji dla wszystkich użytkowników NIK, takich jak Microsoft Office czy Trellix, wymaga zabezpieczenia kwoty 3 000 252 tys. zł. W planie na 2024 r. ujęto również zadania przesuwane z roku na rok z uwagi na ograniczenia budżetu i nierozstrzygane przetargi, a których realizacja stała się konieczna dla zapewnienia właściwych warunków pracy dla pracowników Najwyższej Izby Kontroli i ciągłości działania jednostki. Szczegóły związane z planem dla tej grupy wydatków znajdą państwo na str. 13 oraz 14 przedstawionego projektu.

Następną pod względem wielkości grupą wydatków są wydatki majątkowe, które stanowią 5,4% budżetu NIK na 2024 r. Zostały one zaplanowane w wysokości 26 000 718 tys. zł, z tego na budownictwo inwestycyjne 14 000 743 tys. zł, zaś na zakupy inwestycyjne 11 000 975 tys. zł. Wydatki majątkowe ujęte w projekcie budżetu na 2024 r. są wyższe o 7 000 399 tys. zł, tj. o 38,3%, od planowanych na 2023 r.

Pierwszym pod względem wartości obszarem działalności inwestycyjnej są wydatki na utworzenie ośrodka zapasowego dla platformy cyfrowej wspierającej procesy kontroli w zakresie zarządzania i analityki o wartości 3 000 200 tys. zł. Efektem rosnących potrzeb optymalizacji i usprawnienia procesów kontrolnych jest cyfryzacja dotychczasowych procesów w tym obszarze. Dla zapewnienia większego bezpieczeństwa infrastruktury platformy zarządzania i analizy dla procesu kontroli konieczne jest utworzenie ośrodka zapasowego dla przetwarzanych danych, zapewniającego ciągłą pracę systemów informatycznych. Omówienie szczegółowe planowanych zakupów inwestycyjnych przedstawiono na str. 17 oraz w załączniku nr 5 wraz ze szczegółowym opisem.

Kolejna grupa wydatków to pozostałe wydatki bieżące, które w strukturze stanowią 3,8% projektu planu. Założono plan na poziomie 18 000 969 tys. zł, tj. wzrost wydatków w stosunku do bieżącego roku o kwotę 4 000 623 tys. zł, tj. 32,2%. Grupa ta obejmuje trzynaście pozycji planu wydatków, w szczególności wynagrodzenia bezosobowe, zakup

usług remontowych, różne opłaty i składki, odpisy na Zakładowy Fundusz Świadczeń Socjalnych, podatek od nieruchomości, składki do organizacji międzynarodowych, szkolenia pracowników oraz wpłaty PPK wnoszone przez Najwyższą Izbę Kontroli. Wzrost planowanych wydatków również i w tej grupie jest spowodowany nieustępującą inflacją, wzrostem cen usług i materiałów oraz dwukrotnym w 2024 r. wzrostem minimalnego wynagrodzenia.

Szanowni państwo, wydatkami, które są bezpośrednio związane z realizacją zadań ustawowych Najwyższej Izby Kontroli, oczywiście poza wynagrodzeniami, są wydatki na podróże służbowe krajowe i zagraniczne. Na ten cel założono wydatki w wysokości 7 000 415 tys. zł i będą one wyższe od określonych w tegorocznej ustawie o 1 000 130 tys. zł, tj. o 18%. Na podróże służbowe krajowe zaplanowano kwotę 6 000 500 tys. zł, która jest wyższa od kwoty ujętej w planie według ustawy budżetowej na rok bieżący o 1000 tys. zł i jest konsekwencją wzrostu diet i ryczałtów za nocleg oraz za dojazd. Natomiast ze względu na stale ożywiające się kontakty zagraniczne i zniesione ograniczenia wynikające z sytuacji epidemiologicznej COVID-19 na podróże służbowe zagraniczne zaplanowano wydatki w wysokości 915 tys. zł, które są wyższe od określonych w tegorocznej ustawie o 130 tys. zł.

Proszę państwa, jeszcze w kilku słowach przekażę informację dotyczącą projektu budżetu w układzie zadaniowym, który został przygotowany jak budżet klasyczny zgodnie z rozporządzeniem ministra finansów w sprawie opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej. W 2024 r. Najwyższa Izba Kontroli będzie uczestniczyć w funkcji: zarządzanie państwem, realizując zadanie 1.7 – ocena działalności organów administracji publicznej, Narodowego Banku Polskiego oraz jednostek organizacyjnych wydatkujących środki publiczne z punktu widzenia ustawowych kryteriów NIK.

Do pomiaru stopnia realizacji celów zadania budżetowego wykorzystywane będą mierniki. Po pierwsze procent wydatków publicznych poddanych badaniu w danym roku w ramach kontroli wykonania budżetu, którego wartość zaplanowano na poziomie więcej niż 15%, oraz odsetek wniosków pokontrolnych przyjętych do realizacji przez adresatów wystąpień pokontrolnych, którego wartość zaplanowano na poziomie więcej niż 60%. Zgodnie z postanowieniami rozporządzenia ministra finansów w sprawie szczegółowego sposobu, trybu i terminów opracowania materiałów do projektu ustawy budżetowej wraz z projektem budżetu na 2024 r. Najwyższa Izba Kontroli przygotowała także projekt na dwa kolejne lata, tj. 2024 i 2025 r.

Podsumowując, pragnę podkreślić, że przedłożony projekt w części 07 – Najwyższa Izba Kontroli na rok 2024 jest odzwierciedleniem potrzeb nie tylko wszystkich jednostek organizacyjnych NIK wynikających z założonego programu realizacji zadań statutowych oraz konieczności utrzymania majątku Skarbu Państwa w należytym stanie, ale również jest reakcją na wzmocnienie postrzegania NIK jako prestiżowego miejsca pracy. Jest też odpowiedzią na postępującą pauperyzację wynagrodzeń pracowników NIK, którzy swoją oddaną służbą i zaangażowaniem w pracy dla ulepszania funkcjonowania administracji państwowej udowodnili, że zasługują na to, by być godnie wynagradzani.

Szanowna Komisjo, bardzo proszę o wyrażenie pozytywnej opinii dla projektu budżetu w części 07 – Najwyższa Izba Kontroli na 2024 r. w zaproponowanym kształcie. Bardzo dziękuję za uwagę.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Otwieram dyskusję. Kto z pań posłanek i panów posłów chce zabrać głos? Pan przewodniczący Szarama, bardzo proszę.

Poseł Wojciech Szarama (PiS):

Mam pytanie. Oczywiście kluczową sprawą, jeśli chodzi o wynagrodzenie pracowników, jest wynagrodzenie kontrolerów, jeśli chodzi o działalność Najwyższej Izby Kontroli. Proszę powiedzieć procentowo, o ile wzrośnie wynagrodzenie kontrolerów i o ile wzrośnie wynagrodzenie kadry kierowniczej NIK.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Kto jeszcze z panów posłów i pań posłanek?

Poseł Wojciech Szarama (PiS):

Może jeszcze drugie pytanie, jak więcej nie będzie.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Bardzo proszę.

Poseł Wojciech Szarama (PiS):

Jak pan rozumie słowo „pauperyzacja”?

Poseł Tomasz Kostuś (KO):

Zubożenie.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

To myślę, że do słownika każdy zajrzy i sobie znajdzie, ale jeśli pan przewodniczący nie wie, to polecam.

Kto jeszcze z pań posłanek i panów posłów? Jeszcze pan przewodniczący Saługa, bardzo proszę.

Poseł Wojciech Saługa (KO):

Ten wzrost wynagrodzeń, który tutaj zaplanowaliście, wydawać by się mógł dość spory, prawie 37% – to powiedziałbym, że grubo w stosunku do tego, co premier ogłosił, że będzie podwyżka 20% w ramach sfery budżetowej. Proszę mi przypomnieć – bo rok temu była duża awantura i tu, i potem na Komisji Finansów Publicznych – czy dobrze pamiętam, że w stosunku nawet do tego, co było we wskaźnikach ministerstwa, to Komisja Finansów Publicznych, ostatecznie parlament obciął wam budżet na wynagrodzenia. Jak to przebiegało w czasie? Bo tam kilka lat wcześniej wzrosty wynagrodzeń były. Poprosiłbym pana prezesa bardziej uzasadnić ten wzrost 37%.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Kto jeszcze z państwa? Nie widzę. Bardzo proszę, pan prezes. Czy wyznaczony dyrektor?

Prezes NIK Marian Banaś:

Króciutko tylko zaznaczę, jeśli chodzi o cały ten proces, jak przebiegał, jeśli chodzi o zaplanowanie wynagrodzeń dla pracowników na 2023 r. Otóż, proszę państwa, proponowaliśmy na kolegium NIK, aby to wynagrodzenie, właśnie ze względu na pauperyzację wynagrodzeń od kilku już lat, zrównać do poziomu wynagrodzeń prokuratorów i sędziów. Czyli proponowaliśmy podwyżkę o prawie 30%. Dokładnie 27,53%. Niestety tutaj na wniosek pana wiceprezesa Dziuby ta propozycja nie została przyjęta. Zaproponował on obniżenie do poziomu takiego, jak to tutaj powszechnie przyjęto – na poziomie 7%. Ostatecznie kolegium przyjęło propozycję przedstawioną również przez pozostałych – na 15%. Niestety później na Komisji Kontroli Państwowej, też na wniosek posłów Prawa i Sprawiedliwości, zostało to zmniejszone do poziomu właśnie 7%. Ja próbowałem i taki wniosek złożyłem – takie kompetencje posiadam jako prezes – do ministra finansów, aby to zwiększyć do poziomu właśnie 27%. Niestety ostatecznie zostało to na poziomie 7%, czyli kolejny etap pauperyzacji naszych pracowników, jeśli chodzi o wynagrodzenia. Ale jeśli można, poprosiłbym jeszcze pana przewodniczącego związków zawodowych, który również w tej sprawie jest bardzo świetnie zorientowany, bo przecież to jest głos naszych pracowników – i poprosiłbym o parę słów w tej sprawie. Proszę bardzo.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Bardzo proszę, panie przewodniczący.

Przewodniczący Zarządu Głównego Związku Zawodowego Pracowników Najwyższej Izby Kontroli Tomasz Kaczyński:

Dziękuję bardzo. Tomasz Kaczyński.

Proszę państwa, związek zawodowy ściśle współpracuje z kolejnymi prezesami Najwyższej Izby Kontroli. Mam przyjemność bywać na posiedzeniach tej Komisji już od wielu lat. Natomiast co jest istotne? Istotne jest to, że niewiele się zmienia w kwestii zmiany naszego wynagrodzenia. Jest to w tej chwili bardzo poważny problem. Te wykresy, które państwo dostaliście, pokazują… Ten z pionowym wzrostem to jest, proszę państwa, jak się zmieniają wynagrodzenia na poszczególnych stanowiskach kontrolerskich, czyli mówimy tutaj o wybranych, na przykład doradca prawny, główny specjalista kontroli państwowej, starszy inspektor, a także przeciętne wynagrodzenie w NIK – jak się zmieniał ten przyrost naszych wynagrodzeń na tych stanowiskach do przyrostu procentowego przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej.

Na półrocze jeszcze tego roku, proszę państwa, licząc od 2011 r., przeciętne wynagrodzenia w gospodarce narodowej według GUS wzrosły o 117,2%. W tym samym czasie wynagrodzenie na przykład najwyższego rangą kontrolera, nazwijmy to tak, takiego liniowego, czyli głównego specjalisty kontroli państwowej, wzrosło o 36% – w tym samym czasie. Przepraszam za jakość tego wykresu, ale to było dosłownie świeżo po 10:00 drukowane, tak że proszę o wybaczenie.

Poseł Wojciech Szarama (PiS):

Przepraszam, pan przygotowywał ten wykres?

Przewodniczący ZG ZZP NIK Tomasz Kaczyński:

Tak.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Panie przewodniczący, bardzo bym prosił, bo jednak słuchamy się nawzajem.

Przewodniczący ZG ZZP NIK Tomasz Kaczyński:

Jeśli mogę…

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Jeśli mówi przewodniczący Kaczyński, to powinniśmy go wysłuchać.

Poseł Wojciech Szarama (PiS):

Nic złego się nie stało, to było krótkie wyjaśniające pytanie.

Przewodniczący ZG ZZP NIK Tomasz Kaczyński:

Proszę państwa, w przypadku dyrektorów jednostek organizacyjnych ten wzrost był zdecydowany, nie mniejszy procentowo, bo tylko 23,5%, przy czym pragnę zwrócić uwagę, że dość istotnie wzrosło to w ostatnim roku. To wiązało się także z ilością etatów, z pewnymi możliwościami, które się stworzyły, z urlopami bezpłatnymi itd.

Proszę państwa, pragnę jednakże zwrócić uwagę na ten drugi wykres, bo on jest dużo bardziej symptomatyczny wbrew pozorom. Tam te liczby szokują, te wzrosty są szokujące. Natomiast, proszę państwa, to jest właśnie przykład tejże pauperyzacji. W stosunku do reszty społeczeństwa, w stosunku do roku 2010, gdzie na przykład dyrektor jednostki organizacyjnej NIK zarabiał w 2010 r. średnio blisko 4,3 przeciętnego wynagrodzenia w gospodarce narodowej, w tej chwili tenże dyrektor na tym stanowisku zarabia 2,4, w połowie tego roku.

Proszę państwa, jeżeli popatrzymy na doradcę prawnego, czyli osobę – prawnika z wykształceniem, z kwalifikacjami – która najczęściej ma także za sobą już ścieżkę kontrolerską, zanim zostanie doradcą prawnym, i tenże doradca prawny kiedyś zarabiał 3 średnie przeciętne wynagrodzenia, a w tej chwili zarabia 1,97, to ten spadek społeczny, mówimy o odczuciu społecznym, jest bardzo duży.

Jeżeli popatrzymy na głównego specjalistę, o którym już wspominałem, że kiedyś zarabiał 2,5, a w tej chwili 1,5 przeciętnego wynagrodzenia, to proszę państwa, to jest to, co nasi kontrolerzy płacą od lat, a trend tego celowo pokazałem od 2010 r., żeby nie było polemiki, że to dzisiaj się zaczęło czy że ostatnia kadencja miała taki skutek. To nieprawda. Mamy od lat, proszę państwa… Od 2010 r. jestem przewodniczącym, od lat jestem tutaj, w Sejmie, na Komisji – i cały czas o tym mówimy.

Co ciekawe, paradoksalnie, jeśli państwo przyjrzycie się pewnym ruchom – na tym wykresie widać to najbardziej – to wzrosty są na pozycji na przykład starszy inspektor

kontroli państwowej. Zdecydowanie największy wzrost procentowy w NIK. Dlaczego? Bo takich ludzi musimy pozyskać z rynku. Tam musimy im zapłacić, mimo braku doświadczenia, wiedzy i kompetencji musimy im zapłacić więcej niż dotychczas. Dlaczego? Dlatego, żeby w ogóle do nas przyszli. W tej chwili przyjmowanie ludzi z kwalifikacjami i doświadczeniem praktycznie stanęło. Nie ma takich ludzi. I to jest tragedia tej instytucji. Jeśli ten trend się, proszę państwa, utrzyma, to my naprawdę niedługo będziemy zwijać tę instytucję, bo ludzie będą mieli tak niskie kwalifikacje.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję.

Jeszcze pan dyrektor, widzę, zgłaszał się. Proszę bardzo.

Dyrektor generalny NIK Jarosław Melnarowicz:

Szanowni państwo, chciałbym się odnieść do kilku pytań i jednocześnie do tego, co powiedział pan przewodniczący Kaczyński. Proszę zwrócić uwagę, może odpowiadając jeszcze na pytanie pana przewodniczącego, o ile wzrosną wynagrodzenia w Najwyższej Izbie Kontroli. Szanowni państwo, tutaj rozmawiamy o budżecie. Kwestia podziału wzrostu jest zawsze przedmiotem porozumienia ze związkami zawodowymi. Mamy również na uwadze to, co się dzieje na rynku, tzn. jeżeli popatrzymy od 2010 r., jak wyglądała minimalna płaca w państwie, czyli w szczególności od 2015 r., 2016 r., 2017 r., 2018 r., 2020 r., paradoks wynagrodzeń widać w NIK w sprawozdaniach, tzn. że pracownicy obsługi, administracyjni, w przypadku których właśnie m.in. ich bazową jest płaca minimalna, zrównują się ze starszym inspektorem kontroli państwowej, co de facto jest kuriozalną sytuacją. Dlatego że to są osoby już w tym zakresie, które mają niejednokrotnie porobione aplikacje czy sędziowskie, czy prokuratorskie, czy radcowskie. To jest m. in. to, co powiedział właśnie przewodniczący związków zawodowych, że pozyskać taką osobę do Najwyższej Izby Kontroli jest niesamowicie trudne. Nie bez kozery też m.in. prezentowałem na ostatnich komisjach sejmowych, w których mówiłem, że około 33% naborów nie udaje się z uwagi na to, że w momencie kiedy dochodzimy do momentu, w którym prezentujemy bądź mówimy kandydatowi, jakie jest wynagrodzenie – kandydat po prostu rezygnuje.

W związku z tym, odpowiadając na pytanie, dlatego m.in. to będzie przedmiotem uzgodnień ze związkami zawodowymi. I oczywiście największy nacisk, tak jak tutaj rozmawiamy, kładziemy na kontrolerów i tam będą największe wzrosty, jeżeli chodzi o wynagrodzenia. Dlatego że w przypadku pracowników administracyjnych czy administracyjnych obsługi ten wzrost następuje z uwagi na wzrost płacy minimalnej, który w przyszłym roku został zaplanowany również dwukrotny, jak państwo dobrze wiecie.

W zakresie pauperyzacji – myślę, że powiedział tutaj pan przewodniczący Kaczyński.

Prezes NIK Marian Banaś:

Już powiedział.

Dyrektor generalny NIK Jarosław Melnarowicz:

Jeżeli chodzi o pytanie wiceprzewodniczącego Komisji, dlaczego o taki wskaźnik – m.in. dlatego, że w zeszłym roku, tutaj już pan prezes o tym wspominał, zaplanowaliśmy podwyżkę 27,53%, która nie została zatwierdzona i finalnie pracownicy Najwyższej Izby Kontroli dostali 6,4%. De facto w porównaniu do innych jednostek zostaliśmy mocno w tyle. Ta sytuacja w tym roku, budżet, który prezentujemy, uwzględnia dokładnie tę analizę, którą wykonaliśmy, bazując na 143 stanowiskach, 47 stanowiskach kierowniczych i 96 stanowiskach nieadministracyjnych, niekierowniczych, po to, żeby faktycznie zbliżyć się do tego poziomu. I faktycznie – już można powiedzieć, że przez trzy lata pełniłem obowiązki dyrektora biura organizacyjnego, brałem udział w dużej ilości naborów, widziałem te reakcje i widziałem, jak trudno jest pozyskać tych kontrolerów. To, co pan prezes m.in. ogłosił w 2020 r. w strategii – NIK jako prestiżowe miejsce pracy, mamy mieć takich kontrolerów, o takich kwalifikacjach i o takiej wiedzy, żebyśmy w szczególności, idąc na jednostki kontrolne, mogli z pełną świadomością kontrolować profesjonalnie, nie wstydzić się, a z drugiej strony żeby po drugiej stronie partner wiedział o tym, że przychodzą profesjonaliści z NIK. Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Czy pan poseł Gosek podtrzymuje chęć zabrania głosu?

Poseł Mariusz Gosek (PiS):

Tak. Jak najbardziej, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Bardzo proszę.

Poseł Mariusz Gosek (PiS):

Szanowny panie przewodniczący, Wysoka Komisjo, myślę, wsłuchując się też w poprzedniej kadencji w głosy ówczesnej opozycji, a obecnie już koalicji rządzącej, że te podwyżki, o których państwo mówicie, bo wtedy faktycznie była mowa o wskaźniku 27,5%, a dzisiaj rozumiem, żeby to zrównoważyć, to 30% – to jak najbardziej jestem za i uważam, że obecnie rządzący takie środki znajdą i tutaj nie będzie problemu. Podjąłem działania analityczne i też wsłuchując się w głosy poszczególnych parlamentarzystów ówczesnej opozycji, obecnej koalicji rządzącej – faktycznie wprost mówili, że te podwyżki trzeba znaleźć, można odsłuchać. Zachęcam do tego, żeby te archiwalne wypowiedzi poszczególnych posłów, którzy też dzisiaj i w prezydium zasiadają, odsłuchać.

Natomiast poprosiłbym, żeby w tym wszystkim również nie zapominać o regionalnych izbach obrachunkowych. Te 30% podwyżek dla RIO również się należy. Tam także wykonywana jest ciężka praca przez RIO. I o Państwowej Inspekcji Pracy. To tak pokrótce. Uważam, że w każdej z tych instytucji te 30% ufam, że ówcześnie rządzący znajdą.

Głęboko żywię nadzieję, jestem wręcz przekonany, że ta dyskusja jest dyskusją po części zbędną, bo rozumiem, że państwo podtrzymują w części istotnej swoje wystąpienia, które są odnotowane, są dostępne na stronie Sejmu w zakresie tych podwyżek. Tak że w tym momencie chyba wszyscy jesteśmy za.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję bardzo.

Pan poseł Gosek bardzo koncyliacyjnie. Czas głodzenia NIK się kończy, więc cieszę się bardzo, że zmienił zdanie.

Pan przewodniczący Szarama? Bardzo proszę.

Poseł Wojciech Szarama (PiS):

Proszę państwa, szkoda, że nie otrzymałem tej precyzyjnej odpowiedzi, o ile państwo planujecie wzrost wynagrodzeń kontrolerów. Dobrze, że ta ogólna informacja została zawarta. Nie pytam w liczbach bezwzględnych, bo to wiadomo, zależy od tego, jaki budżet NIK zostanie przyjęty przez Sejm. Jest jeszcze Komisja Finansów Publicznych, jest jeszcze posiedzenie Sejmu.

Przypomnę, że w zeszłym roku podwyżki dla całej sfery budżetowej, dla wszystkich urzędów zostały określone przez Radę Ministrów na poziomie 7,2%. To dotyczyło wszystkich instytucji, również Najwyższej Izby Kontroli. Cel tego działania był taki, aby nie doprowadzić do nadmiernego deficytu budżetowego. I to się udało i w zeszłym roku, i w tym roku. Ten budżet został utrzymany w ryzach.

Tutaj jest inna koncepcja koalicji rządzącej zwiększania deficytu budżetowego. Zobaczymy, jak to się skończy. Te podwyżki dla NIK, w szczególności dla pracowników, dla kontrolerów – oczywiście to jest pozytywna propozycja i mam nadzieję, że ona zostanie w odpowiedni sposób przymierzona również na Komisji Finansów Publicznych przez członków koalicji.

Natomiast szkoda, że państwo nie potraficie określić, jakie podwyżki procentowo planujecie dla kontrolerów.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Dziękuję, panie przewodniczący, za ten głos.

Informacja, której udzieliła Najwyższa Izba Kontroli i pan prezes, i pan dyrektor, i także pan przewodniczący, była naprawdę bardzo wyczerpująca i myślę, że wystarczająca.

Zamykam dyskusję.

Przechodzimy do głosowania. Proszę przygotować się do głosowania. Kto z pań i panów posłów jest za pozytywnym zaopiniowaniem rządowego projektu ustawy budżetowej na rok 2024 w zakresie części budżetowej 07 – Najwyższa Izba Kontroli? Kto jest za? Kto jest przeciw? Kto się wstrzymał?

Poseł Wojciech Szarama (PiS):

Jeszcze chwilkę, panie przewodniczący.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Będziemy czekać.

Poseł Wojciech Szarama (PiS):

Dziękuję.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Już pan przewodniczący zdążył.

Proszę o pokazanie wyniku. Głosowało 11. Wszyscy za.

Poseł Mariusz Gosek (PiS):

Ja dałbym 40%, ale rządzący się nie zgadzają.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Do przedstawienia opinii Komisji na posiedzeniu Komisji Finansów Publicznych w zakresie części budżetowej 07 proponuję wyznaczyć pana posła Wojciecha Saługę, który przyjął wcześniej propozycję. Jeśli nie usłyszę sprzeciwu…

Poseł Wojciech Szarama (PiS):

Panie przewodniczący, mam wniosek formalny.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Zaraz, zaraz.

Ale jeśli chodzi o naszego reprezentanta w Komisji Finansów Publicznych do przedstawienia opinii – czy jest zgoda, żeby był to pan poseł przewodniczący Saługa?

Poseł Wojciech Szarama (PiS):

Nie ma problemu.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Nie ma sprzeciwu. Stwierdzam, że Komisja rekomenduje pana Wojciecha Saługę jako sprawozdawcę.

Pan poseł przewodniczący Szarama ma jakiś wniosek formalny. Tak?

Poseł Wojciech Szarama (PiS):

Ponieważ została nam jeszcze chwila czasu i jedna zaległość taka formalna, proponuję, żeby poszerzyć porządek obrad dzisiejszej Komisji o wybór wiceprzewodniczącego Komisji zgodnie z ustaleniami przedstawicieli klubów parlamentarnych.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Proponuję, żeby jednak dzisiaj tego nie robić, dlatego że równolegle mamy różne komisje, pędzimy na głosowania budżetowe w innych komisjach, więc zróbmy to już normalnie po zakończeniu prac budżetowych. Nie widzę tutaj…

Poseł Wojciech Szarama (PiS):

Dobrze, panie przewodniczący, jak pan uważa. Tylko żebyśmy nie zapominali o tej sprawie.

Przewodniczący poseł Marek Sawicki (PSL-TD):

Nie, spokojnie, nie zapomnimy o tym.

Stwierdzam, że porządek dzienny posiedzenia został wyczerpany.

Dziękuję panu prezesowi, dziękuję gościom, dziękuję państwu posłom.

Zamykam posiedzenie komisji.